

vim učiliši v Gradci. V ti knjigi, ktera obseže popolni popis štajarskiga kmetijstva, *) se veliko veliko lepiga in koristniga bëre, kar bi utegnulo ne samo štajarskimu, temuã tudi vsakimu drugimu kmetovavcu v prid biti.

Proti koncu pohvaljene knjige so gosp. Hlubek ob kratkim sestavili prednosti in previšnosti štajarskiga kmetijstva, pa tudi niso zamolãali njegovih pomanjklivost in pogrëškov, zakaj nikjer ni kmetijstvo na tako visoki stopnji, de bi sploh brez napãnosti ne bilo. — Ko tedej svojim bravcam imenovano razsodbo gosp. Hlubeka podamo, mislimo de ne bomo samo štajarskim Slovencam vstregli, temuã tudi kmetovavcam drugih deželá mëro v roke podali, po kateri naj kmetijstvo svoje domovine presodijo in pretehajo. — Gosp. Dr. Hlubek takole pišejo:

Hvale vredne prednosti štajarskiga kmetijstva so:

1. de njive dobro prašijo in ãistijo, sosebnost v tacih krajih, kjer na sternaše ajdo sejejo;
2. de pridelujejo na njivi ob enim razniga sadu, kakor: buã, fiãola med turšico, korenja med jeãmenam, ovsam in makam;
3. de deteljo gosto sejejo;
4. de sejejo turšico na gnoj **) , na turšiciše pa deteljo za drugo in tretje leto, po preteãenim tretjim leti sejejo zopet turšico, za turšico spet deteljo, in tako se okrog triletnega teãaja verti imenovano pridelovanje, ktero jim nar višji pridelek daje za ljudi in za živino;
5. de pogostama gnojijo, kër pogosto gnojenje nar obilniši pridelke daje in tako nar bolje ceno gnoja splaãuje;
6. de obilno sadijo podzemljiski sad, kakor korún, repo, peso, korenje i. t. d.
7. de imajo pri kmetijah spodnjiga Štajarja umno napravljene vezane kozelce, ki so koristne naprave ne samo za sušilo snopja in piãe, ampak tudi za shrambo kmetijskiga orodja in drugih kmetijskih reãí;
8. de na debelo gnojijo setvi v posledajim leti tam, kjer po kmetijski navadi njive 3 — 4 leta po setvi v travo pušajo;
9. de v jeseni orjejo za pomladanjsko setev.

Pomanjkljivosti štajarskiga kmetijstva so:

1. de sploh prepljitvo orjejo;
2. de pregosto sejejo;
3. de sploh ne rabijo valarja pri setvi, to je, de ne valjajo vsejane jarine, sosebnost jeãmena in ovsa, in na spomlad tudi ozimine ne;
4. de niso povsod gnojniša tako napravljene, kakor bi imele biti, in de je dosti kmetovavcov, ki z gnojem na njivi práv ravnati ne vedó;
- 5) de v tacih dolnih gojzdih požare napravljajo, v kterih je po nekakšnih starih pravicah pripušeno, niski les posekovati, hosto požigati in po-

*) Die Landwirthschaft des Herzogthums Steiermark, als Festgabe für die Mitglieder der 10. Versammlung deutscher Land- und Forstwirthe, nach den Eingaben der Filialen der steierm. L. W. Gesellschaft im Auftrage Sr. kais. Hoheit, des Erzherz. Johann Baptist, zusammengestellt von Dr. F. X. Hlubek. Gratz 1846.

**) To se vé, kjer je zemlja zató, in kraj ne premerzel, de turšica dozori; sicer bi pa bilo koristno saditi kak podzemljiski sad namesto turšice v pervim leti, za tem pa bi se sejal jeãmen ali oves in detelja vmes; koristno je, ãe se tako obdelovanje potem na štiriletni teãaj zdeli, namreã: 1. leto podzemljiski sad na gnoj; 2. leto jeãmen ali oves; 3. in 4. leto detelja (košnja). Vredništvo.

žare v laze predelovati, kolikor je odkazaniga prostora. V tacih krajih veãidel o Malim in Velkim serpanu sejejo rëž; ko je rëž požeta, postane iz njive pašnik skozi 6 ali 10 let; med tem so se zopet nektere brezice, jelsice i. t. d. na požaru zarastle, ktere pusté 15 ali clo 30 let rasti; potem jih posekajo in na novi požar sejejo rëž i. t. d. Kër pa skušnja uãí, de taki lazi v 30 ali 40 letih le kakih 10 vaganov rëží, 24 centov sená, in pol sežnja derv dajo, in de je tako obdelovanje težavno in drago, vsakdo sam previdi, de imenovano ravnaje ni hvale vredno: tako zemljiše ni gojzd, ne njiva, ne senožet;

6. De premalo turšice sejejo za sternašem, s ktero bi se lahko veliko mlade turšične slame za živinsko klajo pridobilo, in tako živinoreja povzdignila.

Korúnova moka in kruh.

(Po dopisu iz Šneperške grajšine 27. Kozoperska).

Gospod Filip Forstner, oskerbnik Šneperške grajšine so nas pred nekimi dnevi razveselili s korúnovo moko in z hlepãikam kruha, ki so ga iz te moke spekli. Moka je lepa in kruh je dober. Kdor hoãe moko viditi, naj pride v pisarnico kmetijske družbe; kruh smo pa že razdelili.

Gospod Forstner, ki si na vso moã prizadevajo, de bi pridelani grajšinski korún presilne škode obvarvali, so se sploh po naukih Novic ravnali in se iz lastne skušnje prepriãali koristnosti danih podukov. Naj se vsak kmetovavec — pišejo gosp. oskerbnik — po njih ravná! Pred 6 tedni so ukazali korún iz zemlje vzeti, in zdraviga od gnjiliga na tanjko odbrati. Zdraviga so spravili v klet na pesek, s kterim so bile tla malo manj kot na pol palca visoko potresene; nagnjitiga pa so djali na pod in ga odloãili za živinsko pião. Drugi teden pa so 3 kôše bolniga korúna spravili pod vezani kozelce in ga pustili 3 tedne na zraku ležati: ves korún je tu terji postal in zelenkast tudi pod kožo; kër ni veã dalje gnjil, so ga ukazali spraviti v grajšinski hram in ga bojo skusili ohraniti za seme — po skušnjah, ki so jih gosp. F. Šmidt v 40. listu Novic na znanje dali. Nekaj nagnjitiga korúna je jelo že kal poganjati, in na 2 do 4 ãert dolgih poganjkih je visélo clo nekoliko mladih korúnãkov, ki so ãisto zdravi bili. Gosp. Forstner so ukazali te korúnãke za prihodnjo setev nabirati in jih bojo za poskušnjo sadili. Tudi so v drugi polovici Velikiga serpana na ovisiše nekej korúna posadili, ki je že eno ped visoko korúnovino pognal; na zimo ga bojo s hosto in suhim gnojem pokrili in nam na spomlad nasledbo te skušnje na znanje dali. Z veseljem pričakujemo oznanilo pridniga gospoda oskerbnika.

Vredništvo.

Od kod imajo desetine, tlaka in gosposkine davki svoj zaãetek?

Kër je današnje dni veã govorjenja od desetín, tlak in gosposkinih davkov tudi med prostimi ljudmi, naj bo tudi v teh listih nekaj besed od tega. Povédano bo ob kratkim, od kod imajo vsi ti nakladi na zemljah in posestinah svoj zaãetek.

Od tod se bo tudi samo lahko razsodilo, na kakošne pravice je vse to uterjeno, in kako stojé s spremembo ali odlogo taciga.

Pred vsim je to gotovo, de so podložni vsake dežele z višim deželiskim poglavarjem, kraljem ali cesarjem v tèsni zavézi. Kakor jih on vlada (viãa), varuje notranjih in vunanjih sovražnikov, in skerbí sploh za njih ãasno sreão: tako so mu tudi oni dolžni pokoršino skazati, s ãastjo in ljubeznijo vred, in davke zvesto